

סדנה לכתיבה עיתונאית – 71-195-01 תשס"ז
קורס מתוקשב חלקית 2 ש"ש
קורס בחירה – שנתי מרוכז בסמסטר א'

ד"ר תיקי בלס

שעת קבלה, יום ב' 15-16 109/2 טל' במשרד: 03-5317060

ttikshoret@gmail.com

הסדנה תעסוק בהכרה ותרגול של השפה העיתונאית: העיתונות המסורתית כמו גם העיתונות המקוונת. סה"כ 24 שיעורים מתוכננים.

דרישות הקורס:

נוכחות חובה ב- 80% מכלל השיעורים, לפחות.

הגשת תרגילים כמפורט.

השתתפות בדיונים.

הרכב הציון בקורס:

10% נוכחות והשתתפות בדיונים על החומר הביבליוגרפי

90% תרגילים וקבוצות דיון.

שיעור מס' 1: תרגיל פתיחה- ראיונות אישיים הדדיים.

נושאי הלימוד והתרגול בסדנה:

1. חדשות – הגדרות והשפעות (שיעורים 2-5)

גורן, ע. (1997) "ממה עושים חדשות"? , והנה ידיעה שהתקבלה זה עתה , ירושלים: כרמל, עמ' 9-15 .
שמו מדעי המדינה לפי גרן.וה (339772) וגם תדפיס 9814 (592581)

גלטונג, י. ורוגה, מ. (1965/1995) "מבנה חדשות החוץ: סיקור המשברים בקונגו, בקובה ובקפריסין בארבעה עיתונים זרים", בתוך כספי, ד, (עורך) תקשורת המונים: מקראה, ת"א: או"פ. עמ' 200-233 .
שמו מדעי המדינה לפי כספ.תק (216011) וגם תדפיס 7050 (429212)

ג. סטיבנס, מ. (1995) "הטלוויזיה משנה את פני החדשות", בתוך כספי, ד. (עורך) תקשורת המונים: מקראה, ת"א: או"פ. עמ' 191 – 199.
שמו מדעי המדינה לפי כספ.תק (216011) וגם תדפיס 7109 (433330)

משימה מס' 1: רפראטים של מושגים בתקשורת

2. מבנה הידיעה החדשותית ואמינות המידע (שיעורים 6-8)

לימור, י. ומן, ר. (1997) "הכתיבה העיתונאית: הידיעה", עיתונאות, ת"א: או"פ, עמ' 283 – 304 .
שמו מדעי המדינה לפי לימ.עת (356083) וגם תדפיס 9818 (592585)

"אבני היסוד של הידיעה או חמשת המ"מים" שם, עמ' 284 – 285.
שמו מדעי המדינה לפי לימ.עת (356083) וגם תדפיס 9818 (592585)

"הטכניקות הבסיסיות של כתיבת ידיעות", שם, עמ' 285-295.
שמו מדעי המדינה לפי לימ.עת (356083) וגם תדפיס 9819 (592589)

"הפתיח" - סוגי פתיחים שם, עמ' 295-301
שמו מדעי המדינה לפי לימ.עת (356083) וגם תדפיס 9820 (592592)

וכן, גורן, ע. (1997) "פתיחים", והנה ידיעה שהתקבלה זה עתה, ירושלים: כרמל, עמ' 139 - 148 .
שמו מדעי המדינה לפי גרן.וה (339772) וגם תדפיס 9815 (592582)

והל, א. ליפקין, ש. ואנוש, ה. (1996) "מהיימנות עיתונאית", לקרוא עיתון ועוד איך, הספריה הוירטואלית של מט"ח:

<http://lib.cet.ac.il/Pages/item.asp?item=2082>

והל, א. ליפקין, ש. ואנוש, ה. (1996) "בין עובדה לדיעה", לקרוא עיתון ועוד איך, הספריה הוירטואלית של מט"ח:

<http://lib.cet.ac.il/Pages/item.asp?item=2073>

Keeble, R. (1994) "Learning the language of news" The Newspaper Handbook, London: Routledge. pp. 86-107.
תדפיס 9861 (593760)

הקרנת סרט

משימה מס' 2 : סוגי פתיחים

3. ההיסטוריה של הכתיבה העיתונאית (שיעור 9)

וזהל, א. ליפקין, ש. ואנוש, ה. (1996) "העיתונות העברית", לקרוא עיתון ועוד איך, הספריה הוירטואלית של מט"ח:

<http://lib.cet.ac.il/Pages/item.asp?item=2077&kwd=2327>

עיתונות עברית – התפתחות היסטורית.

<http://jnul.huji.ac.il/dl/newspapers/index1024.html>

4. כתיבה בצבע שיעור 10

משימה מס' 3 : כתיבה בצבע

5. עיתונות מקוונת (שיעור 11)

העיתונות המקוונת וסוכנויות הידיעות
העיתונות המקוונת והעיתונות המסורתית

ביזור המקורות העיתונאיים : קוראים כותבים :

<http://www.wired.com/news/culture/0%2C1284%2C58856%2C00.html>

דיון : תיקון שגיאות במהדורות מקוונות, מהירות ע"ח דיוק, דיווחים לא מקצועיים

משימה מס' 4 : עיתון וירטואלי

5. בלוגים (שיעור 12)

מהו בלוג

<http://en.wikipedia.org/wiki/Blog>

או

<http://he.wikipedia.org/wiki/%D7%91%D7%9C%D7%95%D7%92>

ישראלבולף, גרסת הבלוג . פרקול שרית. מעריב 12.9.04

<http://www.perkol.itgo.com/fake-blogs.htm>

משימה מס' 5 : בלוג אישי :

א. כל סטודנט ינהל במשך חודש בלוג אישי. יש לכתוב בבלוג לפחות 3 הודעות בשבוע. לעיתים נושא הכתיבה יינתן ע"י המרצה.

ב. כל סטודנט חייב להגיב לפחות פעם אחת בבלוגים של לפחות ארבעה סטודנטים. רשימת הבלוגים האישיים של הסטודנטים תפורסם באתר הקורס. בתום החודש הסטודנט יכתוב דו"ח על התנסותו בכתיבת הבלוג.

הכתיבה העיתונאית (שיעורים 13-14-15)

סוגי כתבות

ראיון, פרופיל, תחקיר, סיקור אירוע

בתוך לימור, י. ומן, ר. עיתונאות – שם, פרק 7 עמ' 310-327.

שמור מדעי המדינה לפי לימ.עת (356083) וגם תדפיס 9837 (592593)

בונדי, ר. (1992) "אירוע תקשורתי", חתימה טובה : מדריך לכתובה עיתונאית, ת"א : דביר, עמ' 75 - 82 .

שמור מדעי המדינה לפי בונ.חת (202658) וגם תדפיס 9839 (592602)

בונדי, ר. (1992) "ראיון בכתב", חתימה טובה : מדריך לכתובה עיתונאית, ת"א : דביר, עמ' 55-65.

שמור מדעי המדינה לפי בונ.חת (202658) וגם תדפיס 9840 (592604)

משימה 6: ראיון אישי
משימה 7: סיקור אירוע
משימה 8: סיקור אירוע (אולי מסיבת עיתונאים).

7. **כתיבה אישית** (שיעורים 16-19)
טורים, פרשנות, מאמרים, ביקורת, ניו ז'ורנליזם (+הודעות לעיתונות).

בונדי, ר. (1992), "הנימה האישית", חתימה טובה: מדריך לכתובה עיתונאית, ת"א: דביר, עמ' 90 – 92.
שמו מדעי המדינה לפי בונ.חת (202658) וגם תדפיס 9841 (592607)

לימור, י. ומן, ר. (1997) "עיתונאות חדשה", עיתונאות, ת"א: או"פ, עמ' (134-136).
שמו מדעי המדינה לפי לימ.עת (356083) וגם תדפיס 9838 (592597)

משימה 9: כתיבת מאמר בסגנון ניו ז'ורנליזם.
משימה 10: כתיבת טור אישי בנושא שיסוכם בכיתה.

8. **עריכה** (שיעור 20)
כותרות, עיצוב

והל, א. ליפקין, ש. ואנוש, ה (1996): "יש חשוב ויש מובלט", לקרוא עיתון ועוד איך. הספריה הוירטואלית של מט"ח:

<http://lib.cet.ac.il/Pages/item.asp?item=2081>

9. **אתיקה עיתונאית** (21-24)
והל, א., אנוש, ה., ליפקין, ש. (1996), "אתיקה עיתונאית", לקרוא עיתון ועוד איך ת"א: הספריה הוירטואלית של מט"ח.

<http://lib.cet.ac.il/Pages/item.asp?item=2072>

לימור, י. ומן ר. אתיקה עיתונאית
<http://www.amalnet.k12.il/sites/commun/library/newspaper/comi0461.htm>
(כולל תקנון האתיקה של מועצת העיתונות)
דיון בעקבות דילמות מסויימות שעולות מתקנון האתיקה.

9. **א. אתיקה ומשפט:** צנזורה, זכויות יוצרים, חוק הגנת הפרטיות, איסור לשון הרע, הגנה על קטינים, סוביודיצה, היצף מידע, דואר זבל ופורנוגרפיה (ברשת).

סגל, ז. (1996) "חופש העיתונות - המיתוס והמציאות", חופש העיתונות: בין מיתוס למציאות
ת"א: פפירוס. פרק ראשון עמ' 15-26, 40-58.
שמו מדעי המדינה לפי סגל.חפ (312821) וגם תדפיס 9816 (592583) וגם תדפיס 9817 (592584)

חוק הגנת הפרטיות של ילדים באינטרנט (בעולם)
<http://www.ftc.gov/ogc/coppa1.pdf>

סוביודיצה וביטול החוק
<http://halemo.fresh.co.il/edoar/0005/0003.html>

לשון הרע
<http://www.yoddaletschool.tlv.k12.il/tik/isur.doc>

* ייתכנו שינויים ברשימה הביבליוגרפית. כמו כן ייתכנו שינויים בסדר לימוד החומר.

מטלות הקורס

הגשת תרגילים: יש להגיש לפחות 6 משימות מתוך 10 המשימות המוטלות. חובה להגיש את הרפראט (תרגיל 2), תרגיל 4 (העיתון הוירטואלי), את הבלוג (תרגיל 5), את הראיון (תרגיל 6), ואת סיקור מסיבת העיתונאים (תרגיל 8).

בתרגילים יש לכתוב את שם הסטודנט מתחת לכותרת (תרגיל מס' ... מאת ...).

כמו כן יש לקחת חלק בדיונים הכיתתיים שיתקיימו ברשת.

לצורך למידה ושכלול יכולת הכתיבה, יפורסמו באתר מידי פעם תרגילים של סטודנטים, בעילום שם. התרגילים ישמשו חומר לדיון בכיתה. עיסוק בחומרים אמיתיים שכאלה חיוני ביותר להבנה והפנמה של החומר הנלמד.

עמידה בלוח זמנים: יש להגיש את התרגילים עד למועד שסוכם בכיתה (יום ושעה). **תרגילים שיגיעו באיחור – לא יתקבלו !!!**

את התרגילים יש לשלוח אל: ttiksoret@gmail.com

פורום תרגיל: לקראת מועדי הגשת התרגילים ייפתחו פורומים בהם ניתן יהיה להפנות שאלות הבהרה למרצה לצורך הכנת התרגיל. להוציא פגישות בשעת הקבלה, הפורום יהיה המסגרת היחידה בה ניתן יהיה לדון עם המרצה בתרגיל מחוץ לשעת השיעור.

פירוט תרגילים:

תרגיל פתיחה- ראיונות הדדיים

הסטודנטים יתחלקו לזוגות שאינם מכירים זה את זה. במשך 15 דקות ינסה סטודנט א' למצוא צדדים מעניינים באישיותו של סטודנט ב'. לאחר 15 דקות המרואיין יהפוך למראיין וינסה לדלות פרטים מסקרנים מחברו. בתום חצי שעה יציגו הסטודנטים בפני הכיתה את הסטודנט שראיינו. במהלך הראיון יש לרשום ראשי פרקים. דפים אלה ייאספו בתום השיעור וישמרו אצל המרצה לשימוש עתידי. מטלה זו אינה כלולה בכלל התרגילים נושאי הציון.

רפרט (תרגיל מס' 1): כל סטודנט יציג ויסביר מושג תקשורתי מתוך רשימה שתועבר בכיתה.

עיתון וירטואלי כיתתי (תרגיל מס' 4):

בונים בכיתה עיתון וירטואלי שמורכב מידיעות ששולחים הסטודנטים. במהלך שבוע שייקבע מראש, כל סטודנט ישלח שתי ידיעות חדשותיות למגזין הזה - משהו חדש ומקורי, נושא דמיוני (תחומים שונים: משפט, חברה, פוליטיקה, בריאות, מדע, ספורט). הכיתה תחולק לכ-4 קבוצות – כל אחת מהן תהווה מערכת עצמאית.. חברי כל מערכת יערכו את הידיעות שהיגיעו מסטודנטים אחרים (לא את הידיעות של עצמם) וימיינו את הידיעות בהתאם לשיקולי חשיבות ועניין ע"פ הקריטריונים שקבעו גלטונג ורוגה: מחפשים אילו קריטריונים מהרשימה קיימים בידיעה וכו'. [לשם עריכה ניתן להיעזר בספר 'המדריך השימושי לתקשורת' שכתב ש. ליימן-ווילציג (1994). פרק ג' 5 עמ' 110-113 וכן בספרם של לימור ומן (1997) עיתונאות- איסוף מידע, כתיבה ועריכה. פרק 9 עמ' 421-396].

כל קבוצה של חברי מערכת תציג את התוצר הסופי באתר.

בלוגים (תרגיל מס' 5): כל סטודנט ינהל במשך תקופה שתיקבע מראש בלוג אישי. יש לכתוב בבלוג לפחות 3

הודעות בשבוע. לעיתים נושא הכתיבה יינתן ע"י המרצה. כל סטודנט חייב להגיב לפחות פעם אחת בבלוג של לפחות ארבעה סטודנטים אחרים. בתום התקופה יש להגיש דו"ח קצר (עד 3 עמ') המסכם את תהליך העבודה.

תרגיל מס' 6: ראיון אישי – כל סטודנט יכין ראיון אישי מעניין בהתאם לכללים שנלמדו בשיעור.

תרגיל מס' 7: סיקור אירוע - יש לסקר ראיון סטודנטים שיערך בכיתה.

תרגיל מס' 8: סיקור אירוע – יש לסקר אירוע (אולי מסיבת עיתונאים) כפי שיוסבר בשיעור

תרגיל מס' 9: כתיבת מאמר בסגנון ניו ז'ורנליזם.

תרגיל מס' 10: כתיבת טור אישי בנושא שיסוכם בכיתה.

* באדום = תרגילי חובה